

DOPIS EDITOROVI

ZA PLUKOVNÍKEM PROFESOREM JAROSLAVEM MAZÁKEM

Dne 21. 2. 2017 zemřel v Hradci Králové ve věku nedožitých 92 let významný představitel vojenského i civilního vnitřního lékařství plukovník v.v. profesor MUDr. Jaroslav Mazák, CSc., dlouholetý náčelník katedry válečného vnitřního lékařství (KVVL) Vojenské lékařské akademie J.E. Purkyně a současně přednosta tehdejší II. interní kliniky Fakultní nemocnice v Hradci Králové.

Jaroslav Mazák se narodil 20. 6. 1925 v Lounech. Zde také maturoval na reálném gymnáziu a v letech 1945-1950 pokračoval studiem medicíny na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze s výtečným prospěchem. Po promoci nastoupil v nemocnici v Karlových Varech. Povinnou základní vojenskou službu vykonával na letišti v Klecanech (1950-1951), vojenským lékařem z povolání se stal v roce 1952. Po tři roky působil ve vojensko-odborné a organizační funkci 1. zástupce náčelníka zdravotnické služby československého letectva. Jeho životním přáním však byla vlastní medicína a tvůrčí vědecká práce. V roce 1955 byl ve výběrovém řízení přijat na VLA a KVVL jako vědecký aspirant. Vlastní klinická a vědecko-pedagogická práce tehdy probíhala na společném vojensko-civilním pracovišti, II. interní klinice FN HK, v té době unikátním pracovišti u nás. Sdružovalo lékaře tří resortů: ministerstva obrany, ministerstva školství a ministerstva zdravotnictví. Organizační, personální a materiální podmínky umožňovaly schopným a pracovitým lékařům rychlý odborný růst. Mezi takové patřil i Jaroslav Mazák. V rychlém sledu složil atestace I. a II. stupně z vnitřního lékařství, obhájil kandidátskou disertační práci. Po 8 letech působení na klinice habilitoval (1963) a ve svých 49 letech byl jmenován řádným profesorem Univerzity Karlovy (1974). V letech 1969-1978 stál v čele KVVL, vedl současně II. interní kliniku FN HK a byl hlavním internistou československé armády. Po reorganizaci vojenského vysokého školství odchází v roce 1978 z aktivní služby v armádě i z lékařské fakulty a stává se primářem interního oddělení nemocnice v Rychnově nad Kněžnou, kde končí svou úspěšnou lékařskou kariéru.

Prof. Mazák patří mezi mimořádné, nezapomenutelné lékařské osobnosti. Zařadil se mezi lékaře, kteří ve své době obsáhli a zvládali na vysoké úrovni celý obor vnitřního lékařství. Jeho nástavbovou specializací se stala hematologie. Zavedl např. metodu trepanobiopsie; prioritní je jeho práce v oblasti trombolytické terapie v léčbě arteriální

trombózy. Významně se podílel na vybudování tzv. „*life islandu*“, v němž se poprvé v našem státě léčili nemocní s dřeňovým útlumem metodou tzv. reverzní izolace. Prof. Mazák patří mezi zakladatele oboru hematologie rovněž na LF v Hradci Králové. Tento obor je dnes rozvíjen na IV. interní hematologické klinice fakultní nemocnice a na současné Katedře vojenského vnitřního lékařství a vojenské hygieny nynější Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany. V současné době tato špičková pracoviště rozvíjejí transplantace krvetvorných buněk a komplexní podpůrnou léčbu při postižení kostní dřeně z různých příčin.

Prof. Mazák byl také vynikajícím a uznávaným učitelem. Své pedagogické schopnosti demonstroval mj. i jako spoluautor a hlavní editor učebnic Vnitřní lékařství pro vojenské lékaře (1976) a Vnitřní lékařství: válečné lékařské obory (1978), které byly ve své době mimořádně aktuální a úspěšné. Byly využívány nejen mediky, ale také lékaři, kteří se připravovali na atestace z vnitřního lékařství. O kvalitách prof. Mazáka jako učitele a jeho vztahu ke studentům svědčí také např. jeho iniciativa pořádání dobrovolných přednášek pro zájemce z řad studentů v odpoledních hodinách, kdy se probíraly jednotlivé kapitoly vnitřního lékařství. Nebylo jediné přednášky a následných diskusí, kdy by posluchárna nebyla zaplněna do posledního místa.

V oblasti vědeckého výzkumu byl prof. Mazák jedním z předních vědců zabývajících se účinky radiace na organismus. Zaměřil se především na systematické a komplexní studium nemoci z ozáření, na problematiku trombocytopenií, postradiačního krvácení a na diseminovanou intravaskulární koagulaci při šoku a popáleninách. Z uvedených oblastí publikoval řadu prioritních poznatků přijatých i v mezinárodních odborných kruzích. Aktuální poznatky té doby shrnul v monografiích Postradiační hemoragický syndrom (1958) a Nemoc z ozáření (1962). Obě tyto významné monografie lze i dnes nalézt v mezinárodních publikačních databázích.

Profesor Jaroslav Mazák byl mimořádně svědomitým, pracovitým a vitálním člověkem náročným na sebe i na své podřízené až do konce svého plodného života. Zapsal se nesmazatelně mezi zakladatele oboru válečného vnitřního lékařství. Oboru, který systematicky rozvíjí specifickou problematiku vnitřních chorob v soudobé vojenské medicíně jako celku i při jeho konkrétní realizaci v rámci činnosti vojenských zdravotnických služeb.

plk. v.v. prof. MUDr. Jaroslav Kačerovský, CSc.
plk. v.v. prof. MUDr. Ladislav Jebavý, CSc.
plk. doc. MUDr. Jan M. Horáček, Ph.D.

Univerzita obrany
Fakulta vojenského zdravotnictví
Katedra vojenského vnitřního lékařství a vojenské hygieny
Třebešská 1575
500 01 Hradec Králové

Přijato 12. dubna 2017
Zrevidováno 12. dubna 2017
Zveřejněno 9. června 2017